שרעקליכער לענסינג לאזט וויסען אז די אידישע אימיגראנטען אין יאפאן געפינען זיך אין שרעקליכער נויטה

די היכרי אימיגראנט אייד סאסייעטי קייבלט גלייך $3000 צו דינגען א הויז אין יאקאהאמא פאר די אידישע אימיגראנטען — הויעט שיקען אויך אהין א ספעציעלען פערטרעטער.

יו יארק: —

די היכרי אימיגראנט אייד סאסייעטי האט ערשט ערהאלטען א טעלעגראמע פון ראבערט לענסינג, סעקרעטערי אף סטייט וועלכער לאזט וויסען דעם רעזולטאט פון דער אונטערזוכונג וואס איז געמאכט געווארען פון סטייט דעפארטמענט אין יאפאן וועגען דער לאגע פון די אידישע אימיגראנטען דארט.

די טעלעגראמע דערצעהלט א געשיכטע פון שרעקליכער נויטה ארעמקייט און כל המינים לייד וואס די אונגליקליכע אידישע וואנדערער וועלכע וואלנערען זיך אין יאקאהאמא, קאבע, די צוויי האפען שטעדט אין יאפאן, און אין חאברין, כאנדשורי האבען אויסצושטעהן. עס איז א טראגישע בילד וואס קען ריחרען דאס הארץ פון א שטיין.

צו דער זעלבער צייט האט דער בעאמטער פילאנטראפ, דזשייקאב ה. שיף, צוגעשיקט א בריעף צו דזשאדזש לעאן, סענדערס, וועלכען ער האט ערהאלטען פון ב. פליישער, איינער פון די אנגעזעהענסטע בירגער פון יאפאן, דער איינגעטהימער פון דער ענגלישער צייטונג „דזשאפאן אדווערטייזער", וועלכע געהט ארויס אין טאקיא, יאפאן, און האט א ברענטש אין יאקאהאמא דער בריעף איז א לאנגע מגילת איכה איבער יד גרויסע צרות און מאטערנישען, וואס אונזערע אונגליקליכע שוועסטער און ברידער האבען צו ליידען אין יאפאן אז די האאר שטעלען זיך קאפויר.

הונדערטע פרויען און קינדער, הונגעריגע, אויסגעמאטערטע און דערשלאגענע זיינען צונויפגעווארפען אין ענגע, שמוציגע און שטיקענדע צימערען, אין דער סאמע ערגסטער גענעגד אין יאקאהאמא. אין 7 קליינע רומקעס, איינינע פון וועלכע האבען נאר קיינע פענסטער, וואהנען 119 קינדער. די מיינסטע אימיגראנטען פאהרען צו זייערע מענער און קרובים קיין אמעריקא. ווען זיי האבען זיי דארט היים פערלאזט האבען זיי אלע געהאט גענוג געלד אויף צו קומען קיין אמעריקא, נאר דאס לאנגע שלעפעניש איבער פרעמדע לענדער און דאס פאלען פון הונגער, האט אויף שנעל געמאכט אן ענדע צו זייער בייסעל פערמעגען, און פיעלע פון זיי זיינען איצט אנגעווייזען אויף דער הילף פון די איינינע אידישע סוחרים וואס נעפינען זיך דארטען, און וועלכע זיינען אליין כיט קיין גרויסע גבירים.

מר. פליישער שלאגט פאר אלס דעם ערשטען שריט צו העלפען די אונגליקליכע דארט איז צו דינגען א האטעל וועלכער איז צופעליג לייריג און האט 32 גרויסע לופטיגע שלאף צימערען, א דייننג רום אזן אנדערע צימערען און אויף א פאאר באדע צימערען, און וואס אין אין אלגעמיין זייער סאניטארישע, און אהין ארייבערגעהען די אידישע אימיגראנטען וועל כע נעפינען זיך שוין דארט, און וואס זאל דינען אלס א שטענדיגע אימיגראנטען הויז פאר די אידישע אימיגראנטען. צו דער זעלבער צייט פארערט מר. פליישער אז די סאסייעטי זאל שיקען אהין א פערטרעטער וועלכער זאל ארגאניזירען די אידישע איינוואנדערונג וועלכע וועט זיכער געהן דורך יענע האפענס דורך דער גאנצער צייט פון דער קריעג.

אזוי שנעל ווי די טעלעגראמע פון סעקרעטערי לענסינג און דער בריעף פון מר. פליישער זיינען ערהאלטען געווארען איז א ספעציעלער דירעקטארען מיטינג פערופען געווארען, וועלכער האט די פראגע געגען בעהאנדעלט און האט בעשלאסען גלייך צו קייבלען $3000 צו מר. פליישער אז ער זאל דינגען דעם האטעל, וועלכער דארף קאסטען 4000 יען אויסצומעבילירען און פערריכטען, און 2000 יען א מאנאט אויסצוהאלטען, מיט דער פער־שפרעכונג אז די היכרי אימיגראנט אייד סאסייעטי נעהמט אויף זיך צו דעקען די אלע קאסטען וואס זיינען נויטיג אויס צוהאלטען די אימיגראנטען דארט. די $3000 זיינען שוין איבערגעגעבען געווארען דורך מר. לעאן קאמאיקי, עקסיקיוטיוו פון דער סאסייעטי צו דזשיי־קאב ה. שיף, איז ער זאל דאס קייבלען צו מר. פליישער

אויסער דעם האט די סאסייעטי געגעבען שריט צו שיקען א ספעציעלען פערטרעטער קיין יאפאן, וועלכער זאל די נאנצע אנגעלעגענהייט פון דער איידישער איינוואנדערונג דורך יענע האפען נעהמען אין האנד, וואס זאל די זאך פון שנעלער און טיכטיגער הילף צו די אידישע אימיגראנטען ריכטיג אראנזשירען, אויף דעם וועלכען שטיינער וויי די ארבייט ווערט נעטהאן דא אין כיו יארק.

מיר גיבען דא איבער א ווערטליכע איבערזעצונג פון דער טעלעגראמע פון סעקרעטערי אף סטייט, וועלכע מר. איזיידאר הערשפעלד, וועלכער איז געווען דער שליח קיין וואשינגטאן, צו זעהען דעם סעקרעטערי אף סטייט און פון אויהם די אונטערזוכונג צו פערלאנגען, האט ערהאלטען.

„די פאלגענדע קייבלגראם איז ערהאלטען געווארען ביי דעם דעפארטמענט אף סטייט פון דעם קאנסול אין יאקאהאמא, אין אונזער האפען געפינען זיך איין מאן, 156 פרויען און 170 קינדער, איידישע אימיגראנטען, זיי ווארטען דא אויף הוצאות קיין אמעריקא צו קומען צו זייערע קרובים דארטען. א שיפסקארטע קאסט דורכשניטליך 45 דאלאר. די אימיגראנטען זיינען אויסגעהונגערט, קרעסל פערמעגען, און פיעלע פון זיי זיינען איצט אנגעווייזען אויף דער הילף פון די איינינע אידישע סוחרים וואס נעפינען זיך דארטען, און וועלכע זיינען אליין כיט קיין גרויסע גבירים

מר. פליישער שלאגט פאר אלס דעם ערשטען שריט צו העלפען די אונגליקליכע דארט איז צו דינגען א האטעל וועלכער איז צופעליג לייריג און האט 32 גרויסע לופטיגע שלאף צימערען, א דייننג רום אזן אנדערע צימערען און אויף א פאאר באדע צימערען, און וואס אין אין אלגעמיין זייער סאניטארישע, און אהין ארייבערגעהען די אידישע אימיגראנטען וועל כע נעפינען זיך שוין דארט, און וואס זאל דינען אלס א שטענדיגע אימיגראנטען הויז פאר די אידישע אימיגראנטען. צו דער זעלבער צייט פארערט מר. פליישער אז די סאסייעטי זאל שיקען אהין א פערטרעטער וועלכער זאל ארגאניזירען די אידישע איינוואנדערונג וועלכע וועט זיכער געהן דורך יענע האפענס דורך דער גאנצער צייט פון דער קריעג

דער געשעפטסמאן אדער פראפעסיאנאל וועלכער זוכט א זייגער וואס זאל זיין גוט צוגעפאסט צו זיין געברויך זאל בעטראכטען די וואלטהעם „ריווערסייד"

וועלכער האלט די צייט מיט א ניט־פעהלענדער אקוראטנעסייט. יעדעס איינציגע פון די טויזענדע שטיקלאך איז געמאכט אין דאן אין גאנצען צונויפגעשטעלט אין אין אונזער איינענער פאבריק מיט דער גרעסטער פארזיכטיגקייט, און דאס אויסזעהען פון דעם דייגער אפעליערט זעהר שטארק צו די יעניגע וועלכע נויטיגען זיך אן א גוטען איינפלוס וועגען זייער כאראקטער און פערזענליכען איינדרוק.

פערלאנגט פון אייער דזשוועלער צו גיין אויך אזא זייגער.

אונזער ביכעל וואס דערצעהלט „וואס עס האלט די צייט" ווערט צוגעשיקט אויף'ן פערלאנג.

וואלטהעם וואטש קאמפ.
מאנטריאל

יום-טובים דינגעבילדלאך

(פאקטען וואס האבען פאסירט אויף דער טאראנטער אידישער נאס.)

פון ל. ראזענבערג.

1.
א קאריקאטור.

ערב ראש־השנה, בעגעגענס מיר מיין קאזין איז נאס: — לואי, האסט עט־וואס פערפעהלט — רופט ער צו מיר אויס מיט התפעלות.

— וואס אשטייגער? פרעג איך נייגערייג.

— אזוי, ווי דו קענסט מאכען „קארטונס" וואלסטו אויצט געהאט די גע לעגענהייט צו כאפען א „סקעטש". ענט פערט מיר מיין קאזין, עס וואלט געווען אז אפטיק פאר א קאריקאטור.

— זאל מען שוין הערען, וואס אזעל כעס?

— לעבען סיטי האל. דערצעהלט ער. אין קוויז סטריט וואו עס שניידט דורך פון איין זייט טעראלע און פון דער צוויי טער זייט בעי סטריט. וואו די „קארס" לויפען זעהר פיעל אראב און אריף פלוצ לונג, לויפט אז דארטען א מאן מיט א שווארצען הויבען הוט מיט א לאנגען „פרינץ אלבערט". אזוי ווי א פראנט צו א באל איז א „פול־דרעס־סוט". מיט א פעקעל אין האנד שטופט ער זיך צווישען געריכטען עולם. ארבייט מיט די עלענבויגענדע אויף ביידע זייטען, ווארפט אום מענשען — לויפט אויף וואס די וועלט שטעהט. גיט שנעל א שפרונג צו דער „קאר". אזוי־ווי ער שטעלט דעם ערשטען פוס אויף די טרעפ — בונקע! נעטראפען דערלעבען... געפאלען מיט דער נאז צו דער ערד. דאס פעקעל זיינס. צושפרייגען אויף אלע זייטען — מיין נאס וואס דארט האט זיך געטהון! א ספר־תורה'לע. א טלית. א קיטעל. א שופר. א מחזור.

דער ווינד האט דעם טלית צובלאזען מיט די ציצית אין דער לופטען ווי א לופט־שיף: דער ווייסער קיטעל האט זיך געקייקעלט אויבער די אייזערנע שי־נעס דער צוגעגנדער־הוט. האט זיך נע־דרעהט און געלאפען איבער די שטיינער ווי א שווארץ הינטעלע: דאס ספר־תורה'לע איז געבליבען ליגען מיט'ן „מגן דוד" ארויף. רוהיג, שטיל געלאסען גיט זיך א וואקעל געטהון. אפנים זיך שטארק פערשהמט...

דער איד האט זיך נעבער קוים אויפ נעשטעלט צו האלטענדיג זיך מיט ביידע הענד אונטען ביים בויך ניט געוויסט וואס צום ערשט צו טהון; אויפפלייבען די „כלי־קודש" אדער אונטערהאל טען זיך — (נעביר אביטער געלעב־טער!) —

דער דארטיגער פאליסמאן האט אלעס אוועקגעשאוט מיט'ן לאנגען פוס. קיין האנד חלילה ניט צוגערירהט, צו א היי ליגקייטען... א מאר געטהון מיט דער האנד — די „קאר" איז אבגעפאהרען, און ... דער שופר וואס איז דארט נעב ליבען איז אוועק...

דער פאליסמאן בוינט זיך איין צום איד'ל: — וואס'ס די מעדער?

— איי עס א „כאזין" טו אקאנטרי — ענטפערט צושראקען דאס אידעל בינדענדיג אין איילעניש די זאכען איז א פעקעל.

— יו גרינהארן, שרייט דער אה איסמאן, וואס! „כאצעך"?! אז בעט איהם איבער מיט א „ניר־אה יו שיני!"

דערהערט די מעשה טראכט איך: וואלט איך דען געמאכט אבעסערע קא ריקאטור ווי דער איד האט פון זיך אליין געמאכט?

2.
דער רב מוז עס בעריהרען.

ראש־השנה.

מחנות־ווייז, ווי א פראצעסיע ציהען זיך אידען איבער דער ברייטער גאס. וועל כע איז בעזעצט פון ביידע זייטען מיט בוימער און זעהט אויס ווי א ברייטע אלעע אין א שפאציער־גארטען, אלע ציהען זיי צו איין ארט. צו א טויער וואס איז ברייט פאנאנדערגעעפענט. ארויפגעהענדיג אויף עטליכע טרעפ, ווערט די פראצעסיע בים לעבווייז פערשוואונדען. ווי א מויל וואלט זיי פערשלינגען . .

דער יום־טוב זעהט זיך אויף דער גאס גוט אז. די שעהנע אויסגעפוצטע, און נייע מלבושים זענען עדות. די פרויען זענען איז די שעהנסטע און טהייערסטע קליידער אויסגעציערט, מיט גאלד און בריליאנטען בעהאנגען, אויף זייערע קעפ. טראגען זיי שעהנע מיט פערערען בעפוצטע „.העטס". דער „סטייל" איז דא גאנץ שטארק פעיטראטען. ער פערנעהמט דעם אויבען אז . . . איבערהויפט ביי די יעניגע ווייבלאך: די קליידער מיט ווייסען, ווייי כען פוטער בעזוימט, ס'זעהט אויס ווי א שלאנג וואלט ארומגענומען דעם ברעג פון קלייד, און דער „פאר" איז אזוי גלאט און צארט ווי זייערע חנוידיגע, יונ גע, פרישע, רויזען־באמען.

די בלוזען — טיעף אויסגעשניטען, דער גאנצער האלז דעקאלטירט, ס'זעהט זיך אזש דאס גריבעל פון צווישען די ברוסטען, וואס ציטערען און צאפלען זיך, ווי פאמעראנצען. הענגענדיג אויף א לייכטען צווייגעל, און רייצען דעם פער בייגעהער... דער נאקען — נאקעט ביז דער טאליע.

צווישען דער געדיכטער מאסע געהט אויך דער רב מיט עטליכע בעלי־בתים.

איינער פון די בעלי־בתים, א גראהער מיט א געשווירען בערדעל און שווארצען ראק מיט א הויכען צילינדער־הוט מאכט דעם רב אופימערקזאם:

— אידישע טעכטער פערליערען זייער צניעות געהען מיט'ן פערבליזנטען האלז. רחמנא לצלן!

— איהר זענט גערעכט — ענט־פערט דער רב — יא, איך מוז דאס בע־ריהרען. נאר היינט איז שוהל מוז איך עס בעריהרען.

— נייז. טהייערער רבי, ענטפערט א יונגער בעל־הביה'ל מיט שווארצע וואנ־צעלעער — איהר קענט עס ניט בעריהרען

— אידישע טעכטער לאזען זיך ניט בע־ריהרען, ווי אפען זיי זאלען ניט זייז. אזוי ווי פייער. וואס שטארקער עס פלאמט אלץ ווענינער קענט איהר זיך דער צו צוריהרען...

— איך מוז. איך מוז. זאגט דער רב ענטשלאסען — מיין גאנצע דרשה וועל איך היינט אבגעבען פאר דער גרו־סער זינד...

3.
דער „סאציאליסט".

יונה איז זיין נאמען — איך גע דענק איהם נאך פון דער אלטער היים, צוזאמען מיט איהם און חדר געלערענט, נאך דאן אלס קינד איז ער שוין א „סא־ציאליסט" געווען, א קעמפער — גע־קעמפט האט ער מיט'ן מלמד — ס'הייסט מיט'ן רבין — מיט'ן רבינ'ס בארד. האט ער איהר פאטשאפעט און איהם מעהו אין האנד געבליבען ווי ביים רבין אויף דער נאמבע... ער האט נעקעמפט מיט שויבען פון די פענסטער — ער האט אב געטהון מעשים — געקעמפט פאר פריי־הייט. זיך צו בעפרייען פון דעם רבינס קנוט... און נישט איין חבר האט עס אריינגעצווינגען אין זיין „בעוועגונג". סאי זיינע עלטערען האט ער קיין מורא ניט געהאט, זיי האבען גאט געראלקט אז ע לאזט זיי צורות.

ער האט אויך געקעמפט געגען פרי־וואט איינגענומהען אין ערגיין וואו נעווארק סען א בוים מיט פרוכט. האט יונה איהם צוטרייסעלט אז די צווייגען האבען זיך געבראכען, — קלעטערען אויף בויטער צו דעם איז ער געווען א מזיק! נעקומען סליחות'נעכט — יונה קלאפט אין לא דענס, וועקט צו סליחות: שטעהט אויף אזהר! — ער בערעכט די שויבען, רייסט די לאדענס, און אז יונה קלאפט — הערט מען: שמחת־תורה אלע פאהנען פער ברענט — ניעדער מיט די פאהנען — אז טהוט איהם עפעס —

יונה איז א פרייער, איהם קען קיי נער גאר ניט טהון —

אזוי איז זיך יונה אויפגעוואקסען אין פרייהייט און אין הפקרות.

יונה איז געקומען טאפי אין אונזער געבענשטער טאראנטא.

ער האט ניט פערלוירען זיין רעוואלו ציאנערען גייסט. זיין קאמפס־לוסט — ער איז אריין אין דער „בעוועגונג" געווא רען א סאציאליסט. דא קעמפט ער נעגען דער פערדראמטער קאפיטאליסטישער אר־דנונג, נעגען דער רעאקציאנערער פינס טערער רעליגיאן — אום איבערצוציינען זיינע קאמעראדען וואס פאר א הייסער סאציאליסט ער איז, און ווי ווייט. פריי־געזאגען". האט ער דעם יום כפור פאר א שוהל וואו אז עדה אידען שטעהן מיט פערשמאכטע ליפען. בלאסע פנים'ער אויסגעמאטערט פון דער היץ און פון תענית, מיט טליתים און מחזורים, זיך דורכשפאציערט מיט א גרויסען עפעל אין האנד, און געביסען שטיקער פונ'ם זינ דיגען עפעל...

מאנכע אידען האבען איהם בעמערקט מיט שפאט און האס: אוכל בשוק דומה לכלב.

אבער יונה קעהרט ניט — ער איז א סאציאליסט, א פריינעזאנענער!

4.
א סוכה מיט א שאלה.

חיים־יאסעל דער קאסטימער פער־לער־האט שוין פון לאנג חשק געהאט צו ווערען א „פרומער", ער האט אבער נישט געהאט דעם מוטה: אזוי פיעל לאנדסלייט זיינע זענען דא פאראן, זיי קענען איהם פון „צו הויז", וואו ער האט געשמיסען די פערדעלער, געקנאקט מיט דער ביטש, און אין דארף מיט אלע שיק סעס ארומגעשטופט, און נאדיר פלוצ לונג א בעל תשובה! זיך מאכען צו לייטי שע געלעבטער . . .

אבער נאכדעם ווי ער איז אהיים גע קומען דעם יום כפור פון שוהל און גע־כאפט באלד נאך געילה אביסעל „ברכות" פון זיין חנה־דוואשען האט ער געמוזט ביי זיך אבמאכען, איינמאל פאר אלע מאל — ער ווערט א פרומער חסידישער איד!

אפשר דענקט איהר אז חנה־דוואשע שע איז אומגעעכט?

האט איהר א טעות.

ארבא. הערט איהרע ווערטער:

— חיים יאסעל זאגט זי א היים זומענדיג יום־כפור פון שוהל. א שלאג זאל דיר טרעפען. זיי וויסען אז איך וויל וואלסט ווערען א פרומער חסידישער איד. אז גיט ווייל איך א גט! אז גט'ען זאל

ויך מיט דיר דיין נשמה! וואס מיינסטו. איך בין א הונד. אז הונד זאלען דיך עסען איך קום אין שוהל אזו די ווייבער קוקען ניך ניט אום אויף מיר. אז ניט קוקען ואלסטו מעהר. רבונו דעלמא כלה. זעה. ריין ברודערס ווייב. די ליכטיגע צניעה. שרה'לע" רופט מען דאך איהר. אז א קליין קינד זאל נאר איהר הייסען. אז די־לומט אין שוהל גיט מען איהר דעם אויבען־אז, מען ווינשט איהר, מען'קוקט איהר אין מויל: שרה'לע. האט איהר א לייכטען תענית. שרה'לע. אין אייך ניט צו היים חלילה. שרה'לע. ווי פיהלט איהר זיך, שרה'לע אהין, שרה'לע אהער. אזן חנה־דוואשע, גלייך זי וואלט אויף דער וועלט ניט געווען! א פינסטערניש מיינע שונאים. ווייסטו פאר וואס דאס איז? ווייל לייבעל איז איהר מאן. ער איז א פרו מער איד. א חסידישער מענש. גיט מען איהם כבוד. ניט מען איהר כבוד: אבער דו. רחמנא לצלן. אבעל־עגלה אין דער היים — א בעל־עגלה אין אמעריקא! איך זאג דיר. חיים יאסעל זאלסט ווערען א חסידישער מענש — די הערסט? נע ווער־מיינד. אין אמעריקא קען מען אלעס — דארויף איז עס אין אמעריקא. אז ברע נען זאל קאלמבוס. אויב ניט וויל איך א גט. איך גיב דיר צייט ביז סכות. אזוי אז כ'וועל קומען סכות אין שוהל. זאל מען שוין וויסען אז חנה־דוואשע קומט. פערשטעהסט בעל־עגלה'שער מאפ"! !

חיים יאסעל האט איינגעזעהן אז זיין חנה־דוואשע האט רעכט: געווען א בעל־עגלה — אז אומגלייך? מארג פערד־יונגען ווערען דא גאנצע קנאפער, פיהרען עס עולם ביי די לייצעס. פרעזידענטען ווערען זיי —

אבער ווי אזוי ווערט מען פארט א „חסידישער־מענש"? — דארויף האט ער בעשלאסען נעהן צו זיין ברידער. ציצען ביי איהם א טאג צייט. וועט צוזעהן זיין אויפפיהרונג. וועט ער עס איבערבאפעל.

אפילו חנה־דוואשע איז דער פלאי נעפעלען געווארען. צומארגענס פון יום כפור, חיים יאסעל ויצט ביים ברודער און לערענט זיך־זיינע מעשים:

ווען ער איז אהיים געקומען, האט ער ראשית זיך גענומען „בויען" א סוכה אז דער רב מעג דארט עסען:. אביסעל צו געהארעוועט, אבגעשוויצט, זיינע כחות אוועקגעלעגט.

נאכהער, רופט ער אריין צו זיך א סוחר מיט אתרוגים: גיט מיר אן ע־ס־ר־ר־י־נ אז אדער" פאר געלד קעהר איך ניט. איהר פערשטעהט פאר „א מיצ־ווע" וועל איך אבגעבען מיין לעצטען סענט!

דאס כיטרער אידעל האט שוין געזעהען מיט וועמען ער האנדעלט און איהם צו ליעב" האט ער איהם פער'קנס'ט אז אהרוג מיט א לולב פאר א פינס־אוז־צוואנ ציגער...

ערב סכות אוועגד, ער געהט אין שוהל מעריב דאוונען: דאס הארץ קוועלט אין איהם. ער איז שטאלץ ביי זיך: אזא סוכה, אזא לולב מיט אן אתרוג — גאנץ קהל וועט איהם מקנא זיין! מיט מעהר מוטה קריכט ער שוין ארויף צו מזרח וואנד...

מיט א פרעהליכען און צופריעדע נעם געמיטה נעהט ער פון שוהל אהיים.

אויפ'ן וועג לויפט איהם אנטקעגען חנה־דוואשע: — מיין טהייערער מאן. מיין ליעבער מאן. מיר האבען שיעור ניט געהאט א פערשטערטען סכות. אונזער ווילדער בעני האט אריינגעשטעלט דעם שווארצען טאפ פון מיירען אין סוכה אריין — כ'האב באלד געפרעגט א שאלה דער רב האט געמאכט כשר.

חיים יאסעל ווערט א פערציטערטער ער ניט א בייזען קוק אויף זיין פלונית'טע: אריין אין שטוב — בורטשעט ער מיט כעס.

אין שטוב — אנשטאדט א גוט יום טוב איהר זאגען האט ער גענומען קלא פען זיין אידענע מיט א שטיקען. אי־בער'ן קאפ, איבער די פלייצע, וואו נאר דער שטעקען האט געטראפען, שכנים זע־נען זיך אנגעלאפען. קוים איהם איינגע שטילט, האט ער נעבאר זיין ביטער הארץ אבגערעדט מיט טרערען אין די אויגען.

— זי האט מיר די סוכה גע'פטורט איך האב אליין געהערט אז מען טאר ניט עסען מיט א שאלה און איצט האט זי די סוכה געמאכט מיט א שאלה. טא ווי אזוי קען איך עסען אין דער סוכה. זי איז דאך ניט גלאט כשר!

חנה־דוואשע האט נעביר נישט גע וואוסט אז — לא עס הארץ חסיד..

וועלכע?

די דאזיגע ניט פערפאקטע טהעע איז די בעסטע וואס איך קען קריגען פאהן פרייז, מיסעס ברוין, אבער איך גלויב דאס איהר וועט בעסער גלייכען די רעד ראז טהיי.

מיר אליין נעברויכען די רעד ראז טהעע און מיר גלייכע דעם רייכען געשמאק מיין ווייב זאגט דאס עס קאסט ביליגער.

הונדערטער גראסערי־לייט מאכען אזעלכע בעהויפטונגען.

זיי האבען פערקויפט רעד ראז טהעע פאר פיעלע יאהרען און האבען אויסגעפונען דאס די קוואליטעט איז אזוי גוט דאס זיי געברויכען דאס אין זייערע היימען.

מעהרסטענס גראסעלייט וואלטען בעסער גע'זאלט פאר קויפען די אנדערע טהעע און מאכען מעהר א סענט פראפיט אבער זיי קענען זיך ניט העלפען צו רעקאמענ־דירען רעד ראז טהעע ווארום זיי וויסען אז עס איז גערטה דעם פריין.

זיי וויסען דאס עס קומט אויס ביליגער ווארום די טהעע באשטעהט הייפטזעכליך פון טהעע פון עסעם, אין נארמה אינדזיין, די שטארקסטע טהעע וואס וואקסט אין דער העלט.

רעד ראז איז געשמאקער און קומט אויס ביליגער

ווערט גוט געהאלטען דורך די מארויגעלכע פעקלאך.

T. H. Estabrooks Co., Limited
St. John, Toronto, Montreal, Winnipeg, Calgary, Edmonton

632

נייעס פון דער מוזיקאלישער וועלט

גרויסע ערווארטונגען פאר מוזיק ליבהאבער

מר. זוסמאן קאפלאן, וועלכער איז זעהר גוט באקאנט צו די היגע מוזיק־ליעבענדע אידען מיט זיינע הימלישע טע נער און באצויבערענדען איינדרוק פון זיינע „ריסייטעלס". האט לעצטע וואך צוריק ערעפענט זיין מוזיקאלישען סטודיו.

מר. קאפלאן האט פערבראכט די זומער מאנאטען אין ניו יארק, דעטראיט און אויף אויף דיבערג. פון דער פרייער נאטור. אויף זיינע רייזען האט ער זיך בעקאנט מיט פיעלע מוזיקאלישע גאונים און ער האט מיטגעבראכט מיט זיך א רעזולטאט קוואל פון נייער בעגייסטערונג און אינספיראציעס. זיינע שילער וועלען דערפון פיעל געניסען.

דער פלאן אויף'ן קומענדען סיזאן איז נאך ניט פאלשטענדיג אויסגעארבייט. מר. קאפלאן פלאנעווערט צו געבען א „ריסיטעל" אדום יאנואר און די „ריסיי־טעלס" פון זיינע שילער וועלען היינטי־געס יאהר פארטגעזעצט ווערען ווי פריי־הער.

מר. קאפלאן איז ווייטער פערבונדען מיט דער „קענעדיען אקעדעמי אף מו־זיק" און מען קען איהם אויך זעהען ביי זיך אין דער הום.

אין דער האמבורג קאנסערוואטארי

מיט גרויס שעהנקייט זיינען אין דער האמבורג קאנסערוואטארי ערעפענט געווארען די שבת בייטאגעדיגע „ריסיי־טעלס" פון די שילער, וועלכע זיינען איצט שוין געווארען א שטעדיגע זאך.

מר. באריס האמבורג איז איצט צו־ריק אין טאראנטא פון א טור איבער דער וועסט. אלס רעזולטאט פון זיין רייזע נעפינען זיך איצט א גרויסע אנהאל בלי־העגדע מוזיקאנטען וואס זיינען געקומען שטודירען אין דער קאנסערוואטארי.

מר. האמבורג איז אויך צופריעדען מיט דער צאהל שילער וואס האבען זיך שוין פערשריבען.

די־האמבורג קאנסערוואטארי איז אויך דאס מר. אויסטין קאנראדי פערבלייבט איצט פערטיגענדיג אין טאראנ־טא און די טריא מיט דשואדזש ווינגענטי וואס שפיעלט וואיאלין האט אנגעהויבען צו מאכען פארבערייטונגען אויף אן ערענסטען מוזיק סעזאן.

מר. האמבורג וועט זיין צופריעדען אויפצונעהמען סטודענטען אין עלטערען פון שילער.

רייכע גרעפין שטארבט אין א האספיטאל

נייוארק אקט. 6

אנא ראבינסאן די געווענדענע גרעפין ראסלין איז געבטען געשטארבען אין מאנ העטען סטייט האספיטאל.

די פארשטארבענע האט ביז צו דער מלחמה געשפיעלט א גרויסע ראלע זי איז געווען אן אקטריסע א גרויסע שענהייט אזן צוליעב איהר שעהנקייט האט זיך איז איהר פארליעבט א לאנדאנער בראף וועלכער האט מיט איהר אין 1909 חתונה געהאט. מיט צוויי יאהר שפעטער האט זיך אבער מיט איהם גע'נט. זי האט די לעצטע ציט געלעבט אין פאריז וואו זי האט געהאט רייכע פערהערער זי האט געהאט א בראסלעט וועלכער איז געשאצט געווארען 200.000 דאלאר. אבער וואו דאס אלעס איז אהין געקומען איז ניט באקאנט.

מיט צוויי יאהר צוריק איז זי צוריק געקומען אין אמעריקא וואו זי איז יעצט געשטארבען אין ארימקייט.

זי איז איינע פון די מלחמה קרבנות